

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ จังหวัดน่าน โดยเก็บข้อมูลจากชาวเขาเผ่าม้งที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน จำนวน 200 ตัวอย่าง โดยเลือกศึกษาเฉพาะชาวม้งที่ได้รับสัญชาติไทยแล้วเท่านั้น แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ดังปรากฏผลดังนี้

การเสนอผลการวิจัยได้แบ่งออกเป็น 6 ส่วน คือ

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่างที่ศึกษา
- 4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปกครองหมู่บ้าน
- 4.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยในปัจจุบัน
- 4.4 ทักษะคติของชาวม้งที่มีต่อระบอบการเมืองการปกครองไทย
- 4.5 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง
- 4.6 การสัมภาษณ์
- 4.7 การทดสอบสมมติฐาน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรตัวอย่างที่ศึกษา

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การติดตามข่าวสารทางการเมือง ศาสนา

ตารางที่ 4 เพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	116	85
หญิง	84	15
รวม	200	100

จากตารางที่ 4 แสดงถึงเพศของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม พบว่าเพศชายมีจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 58 ขณะที่เพศหญิงมีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 42 แสดงว่าเพศชายมีจำนวนมากกว่า กลุ่มที่เป็นเพศหญิงอยู่ร้อยละ 16

ตารางที่ 5 อายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 35 ปี	120	60
35 – 54 ปี	48	24
55 ปีขึ้นไป	32	16
รวม	200	100

จากตารางที่ 5 แสดงถึงอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใหญ่ตอนต้นมีจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 60 กลุ่มประชากรตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 35 – 54 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มวัยกลางคน มีจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 24 และกลุ่มเข้าวัยชราอายุตั้งแต่ 55 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มวัยกลางคน มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16 เมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างในแง่ของอายุจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 35 ปีลงมา มีจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 60 ซึ่งมากกว่ากลุ่มวัยกลางคนที่มีอายุระหว่าง 35 – 54 ปีอยู่ร้อยละ 36 และมากกว่ากลุ่มเข้าวัยชราอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไปอยู่ร้อยละ 44

ตารางที่ 6 อาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำสวน ทำไร่	170	85
นักศึกษา	30	15
รวม	200	100

จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพทำสวน ทำไร่มีจำนวนมากที่สุดคือ 170 คน คิดเป็นร้อยละ 86 และเป็นนักศึกษาจำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 15

ตารางที่ 7 การศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	134	37
ประถมศึกษา	26	13
มัธยมศึกษา	36	18
ปริญญาตรี	4	2
รวม	200	100

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษามีจำนวนมากที่สุดคือ 134 คน คิดเป็นร้อยละ 67 รองลงมาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 18 การศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 13 และกลุ่มประชากรศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2

ตารางที่ 8 การแสวงหาข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งต่างๆ (ตอบได้หลายข้อ)

แหล่งข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โทรทัศน์	72	36
หนังสือพิมพ์	8	4
วิทยุ	156	78
ผู้นำชุมชน	186	93

จากตารางที่ 8 พบว่าการติดตามข่าวสารทางการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 4 ข้อคือ ทราบจากผู้นำชุมชนมากที่สุดคือจำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 93 รองลงมาทราบจากวิทยุมีจำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 78 ทราบจากโทรทัศน์มีจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 36 และทราบจากหนังสือพิมพ์มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4

ตารางที่ 9 การนับถือศาสนา (ตอบได้หลายข้อ)

ศาสนา-ความเชื่อ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พุทธ	32	16
อิสลาม	-	-
คริสต์	-	-
ผี	198	99

จากตารางที่ 9 พบว่าการนับถือศาสนาได้แบ่งออกเป็น 4 ข้อคือ พุทธ อิสลาม คริสต์ ผี แต่ผู้ตอบแบบสอบถามมีการนับถือศาสนาหรือความเชื่อเพียง 2 ข้อคือ นับถือศาสนาหรือความเชื่อทางพุทธศาสนาและความเชื่อทางผี และในสองประเด็นความเชื่อนี้ปรากฏว่าความเชื่อของผีมีมากที่สุดคือ 198 คน คิดเป็นร้อยละ 99 และนับถือศาสนาพุทธมีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16

4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปกครองหมู่บ้านของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์
ในปัจจุบัน

ตารางที่ 10 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเชื่อมั่นต่อความคิดเห็น
เกี่ยวกับแนวทางการปกครองหมู่บ้าน

ประเด็น	เชื่อและทำ ประจำ	ไม่เชื่อ และทำ	ไม่เชื่อไม่ ทำ	คะแนน เฉลี่ย	S.D.	Alpha
1. ความเชื่อถือในจารีตประเพณีดั้งเดิมที่เรียกว่าคิเดี	190 (95.0)	8 (4.0)	2 (1.0)	2.94	0.28	.6588
2. การพูดภาษาชาวม้ง	194 (97.0)	6 (3.0)	-	2.97	0.17	.7162
3. การนับถือและเกรงกลัวสิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติเช่น ผี สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ	190 (95.0)	8 (4.0)	2 (1.0)	2.94	0.28	.6205
4. การนับถือและให้ความสำคัญกับผู้อาวุโสในหมู่บ้าน	190 (95.0)	10 (5.0)	-	2.95	0.22	.7162
5. การประกอบพิธีกรรมต่างๆ ตามประเพณีดั้งเดิม	198 (99.0)	2 (1.0)	-	2.99	0.10	.5787
6. การเลือกหัวหน้าหมู่บ้าน	196 (98.0)	4 (2.0)	-	2.98	0.14	.7162
7. การตั้งคณะผู้เฒ่าผู้แก่หรือคณะที่ปรึกษาหมู่บ้าน	190 (95.0)	8 (4.0)	2 (1.0)	2.94	0.28	.7162
8. การตัดสินใจพิพาทที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านของ คณะผู้เฒ่าผู้แก่ของสกุล	198 (99.0)	-	2 (1.0)	2.98	0.20	.5486
9. การตัดสินใจพิพาทโดยคณะกรรมการกลาง ตัดสินใจพิพาทระหว่างคนต่างแซ่สกุล	197 (98.5)	3 (1.50)	-	2.99	0.12	.7162
10. การตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายจารีต ประเพณีของชาวม้ง	196 (98.0)	4 (2.0)	-	2.98	0.14	.7162
รวม	97.0	5.3	0.8	2.97	0.19	.6704

จากตารางที่ 10 เป็นผลการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปกครองหมู่บ้านของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ จังหวัดน่าน พบว่า โดยภาพรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นชาวเขาเผ่าม้งเชื่อและทำประจำเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นรูปแบบการปกครองดั้งเดิมของคน โดยมีค่าร้อยละที่เชื่อ

และทำประจำเท่ากับ 97.0 และมีค่าคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 (S.D. = .19) และค่าของความเชื่อมั่นเท่ากับ .6704

และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการปกครองหมู่บ้านแต่ละประเด็นแล้วพบว่า ทุกประเด็นของกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นไปในทางที่เชื่อและทำประจำกับการปกครองหมู่บ้านในด้านต่างๆ ทั้งหมด โดยมีประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเชื่อและทำประจำสูงสุดสองลำดับแรก ได้แก่

1. การตัดสินใจพิพาทโดยคณะกรรมการกลางตัดสินใจพิพาทระหว่างคนต่างแซ่สกุลและการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ตามประเพณีดั้งเดิม โดยมีคะแนนของความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อทั้งสองประเด็นเป็นไปในทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ (S.D. = 0.12 และ 0.10)
2. รองลงมาเป็นประเด็นการตัดสินใจพิพาทที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านของคณะผู้เฒ่าผู้แก่ของสกุล การเลือกหัวหน้าหมู่บ้านและการตัดสินลงโทษผู้กระทำผิดตามกฎหมายจารีตประเพณีของชาวม้ง โดยมีคะแนนของความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อทั้งสามประเด็นเป็นไปในทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ (S.D. = 0.20 และอีกสองประเด็น 0.14 เท่ากันตามลำดับ)
3. สำหรับประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อและทำประจำที่มีค่าคะแนนความคิดเห็นเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ความเชื่อถือในจารีตประเพณีดั้งเดิมที่เรียกว่าผัดผี, การนับถือและเกรงกลัวสิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ เช่น ผี ลิงศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ และการตั้งคณะผู้เฒ่าผู้แก่หรือคณะที่ปรึกษาหมู่บ้าน โดยมีคะแนนของความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 และความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อทั้งสามประเด็นเป็นไปในทางเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ (S.D. = 0.28)

4.3 ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยในปัจจุบัน

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยใน ปัจจุบันของชาวเขาเผ่าม้ง

ประเด็น	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ตอบ	คะแนนร้อยละ
1. ปัจจุบันประเทศไทยปกครองระบอบประชาธิปไตย	136 (68.0)	18 (9)	46 (23)	68.0 ความรู้ปานกลาง
2. หัวหน้ารัฐบาลคือนายกรัฐมนตรี	130 (65.0)	18 (9.0)	52 (26.0)	65.0 ความรู้ปานกลาง
3. คนสัญชาติไทยมีสิทธิเลือกตั้งได้ต้องมีอายุ 18 ปีขึ้นไป	136 (68.0)	16 (8.0)	48 (24.0)	68.0 ความรู้ปานกลาง
4. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ก็ได้	122 (61.0)	26 (13.0)	52 (26.0)	13.0 ความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์
5. ปัจจุบันจังหวัดน่านมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ได้ 3 คน	120 (60.0)	26 (13.0)	54 (27.0)	60.0 ความรู้ปานกลาง
6. ท่านมีสิทธิเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ได้เพียง 1 คน	124 (62.0)	20 (10.0)	56 (28.0)	62.0 ความรู้ปานกลาง
7. ปัจจุบันผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ต้องมีความรู้อย่างต่ำจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3)	38 (19.0)	106 (53.0)	56 (28.0)	53.0 ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
8. ปัจจุบันสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ได้มาจากการเลือกตั้ง	130 (65.0)	18 (9.0)	52 (26.0)	65.0 ความรู้ปานกลาง
9. ท่านมีสิทธิเลือกวุฒิสมาชิกได้เพียง 1 คน	124 (62.0)	22 (11.0)	54 (27.0)	62.0 ความรู้ปานกลาง
10. วุฒิสภามีหน้าที่กลั่นกรองกฎหมาย	126 (63.0)	24 (12.0)	50 (25.0)	63.0 ความรู้ปานกลาง
11. ประชาชนทุกคนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย	134 (67.0)	18 (9.0)	48 (24.0)	67.0 ความรู้ปานกลาง
12. อ.บ.ค. , อ.บ.จ. และเทศบาล คือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น	124 (62.0)	18 (9.0)	58 (29.0)	62.0 ความรู้ปานกลาง
13. ผู้ชายไทยมีหน้าที่ต้องไปเลือกตั้งสมาชิก อ.บ.ค., อ.บ.จ. และสมาชิกสภาเทศบาลด้วย	114 (54.0)	28 (14.0)	58 (29.0)	54.0 ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
รวม	762 (58.62)	193 (14.85)	684 (26.53)	58.62 ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

ค่าคะแนนร้อยละเฉลี่ย 58.62 อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

จากตารางที่ 11 เป็นการแสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยในปัจจุบันของชาวเขาเผ่าม้ง พบว่า โดยภาพรวมแล้วชาวเขาเผ่าม้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทยในปัจจุบันด้วยค่าคะแนนร้อยละเฉลี่ย 58.62 อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของความรู้ความเข้าใจแต่ละประเด็นแล้ว พบว่า ม้งหมู่บ้านมณีพฤกษ์มีความรู้ในด้านต่างๆ ในระดับที่มีความรู้ปานกลางสูงสุด ได้แก่

1. ปัจจุบันประเทศไทยปกครองระบอบประชาธิปไตย และคนสัญชาติไทยมีสิทธิเลือกตั้งได้ต้องมีอายุ 18 ปีขึ้นไป โดยมีค่าคะแนนร้อยละเฉลี่ย 68.0 เท่ากัน
2. รองลงมาเป็นประเด็นประชาชนทุกคนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย มีค่าคะแนนร้อยละเฉลี่ย 67.0
3. ประเด็นหัวหน้ารัฐบาลคือนายกรัฐมนตรีและปัจจุบันสมาชิกวุฒิสภา (สว.) ได้มาจากการเลือกตั้ง มีค่าคะแนนร้อยละเฉลี่ยเท่ากันคือ 65.0
4. สำหรับประเด็นที่ชาวเขาเผ่าม้งหมู่บ้านมณีพฤกษ์มีความรู้และความเข้าใจที่มีค่าคะแนนร้อยละเฉลี่ยต่ำที่สุดคือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ก็ได้ โดยมีค่าคะแนนร้อยละเฉลี่ยอยู่ที่ 13.0

4.4 ทักษะคติของชาวม้งที่มีต่อการเมืองการปกครองไทย

ตารางที่ 12 ทักษะคติของชาวม้งต่อระบอบการเมืองการปกครองไทย

ประเด็น	เห็นด้วย พอใจ	ไม่เห็นด้วย ไม่พอใจ	คะแนนเฉลี่ย
1. ปัจจุบันคนไทยทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันตามกฎหมาย	184 (92.0)	16 (8.0)	1.92
2. ท่านมีความรู้สึกพอใจต่อการทำงานของรัฐบาลปัจจุบัน	174 (87.0)	26 (13.0)	1.87
3. ศ.ศ. ส่วนมากเป็นคนมีความรู้ความสามารถ	180 (90.0)	20 (10.0)	1.90
4. ข้าราชการส่วนมากให้บริการประชาชน (ชาวม้ง) อย่างดีและสะดวกสบาย	178 (89.0)	22 (11.0)	1.89
5. ข้าราชการและนักการเมืองมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการทุจริตโกงกิน	176 (88.0)	24 (12.0)	1.88
6. ทุกคนได้รับการพิจารณาตัดสินคดีอย่างเป็นธรรมเสมอ เมื่อท่านมีข้อพิพาทกับคนอื่น	184 (92.0)	16 (8.0)	1.92
7. ประชาชน (ชาวม้ง) ทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	182 (91.0)	18 (9.0)	1.91
8. รัฐบาลปัจจุบันให้สิทธิเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารข้อมูลจากรัฐบาลมากขึ้น	182 (91.0)	18 (9.0)	1.91
9. ประชาชนสามารถเข้าไปร้องเรียนขอความเป็นธรรมจากหน่วยงานของรัฐ ได้มากขึ้น	182 (91.0)	18 (9.0)	1.91
10. รัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนชาวม้งได้รับการรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึง	182 (91.0)	18 (9.0)	1.91
11. ประชาชน (ชาวม้ง) ทุกคนมีโอกาสศึกษาเล่าเรียนได้อย่างเท่าเทียมกัน	184 (92.0)	16 (8.0)	1.92
12. ทุกคนมีความพึงพอใจต่อระบบการเมืองที่เป็นอยู่	176 (88.0)	16 (18.0)	1.88
13. ประชาชน (ชาวม้ง) มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ชุมชน เรียกร้องความไม่เป็นธรรมอย่างเต็มที่	188 (94.0)	12 (6.0)	1.94
14. การเลือกตั้ง ศ.ศ. ศ.ว. ไม่ค่อยมีการซื้อเสียง	174 (87.0)	26 (13.0)	1.87

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ประเด็น	เห็นด้วย พอใจ	ไม่เห็นด้วย ไม่พอใจ	คะแนนเฉลี่ย
15. ชาวบ้านทุกคนสามารถใช้สิทธิเลือกใครก็ได้ตามความต้องการของตนเอง ไม่มีใครบังคับ	182 (91.0)	18 (9.0)	1.91
16. การเลือกตั้งสมาชิก อบต. อบจ. ทุกครั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ไม่ซื้อเสียง	180 (90.0)	20 (10.0)	1.90
17. อบต. สามารถช่วยทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในท้องถิ่น ได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้น	184 (92.0)	16 (8.0)	1.92
18. ท่านมีความพอใจในสิทธิเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ได้รับจากรัฐ	186 (93.0)	14 (7.0)	1.93
รวม	3,258 (90.5)	342 (9.5)	34.29 (1.91)

จากตารางที่ 12 เป็นการแสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของทัศนคติของชาวม้งที่มีต่อการเมืองการปกครองไทย พบว่า โดยภาพรวมแล้วชาวเขาเผ่าม้งมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองการปกครองไทยด้วยค่าคะแนนร้อยละเฉลี่ย 1.91

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของทัศนคติของชาวม้งแต่ละประเด็นแล้ว พบว่า ม้งหมู่บ้านมณีพฤกษ์มีทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองการปกครองไทยในด้านต่างๆ ในระดับของทัศนคติที่สูงสุด ได้แก่

1. ประชาชน (ชาวม้ง) มีสิทธิ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ชุมชนเรียกร้องความไม่เป็นธรรมอย่างเต็มที่ โดยมีค่าคะแนนร้อยละ 94.0 และมีคะแนนร้อยละเฉลี่ย 1.94
2. รองลงมาเป็นประเด็นท่านมีความพอใจในสิทธิเสรีภาพและความเป็นอยู่ที่ได้รับจากรัฐ โดยมีค่าคะแนนร้อยละ 93.0 และมีคะแนนร้อยละเฉลี่ย 1.93
3. ประเด็นที่มีค่าคะแนนร้อยละ 92.0 และมีคะแนนร้อยละเฉลี่ย 1.92 เท่ากันมี 4 ประเด็นคือ ปัจจุบันคนไทยทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ทุกคนได้รับการพิจารณาตัดสินคดีอย่างเป็นธรรมเสมอเมื่อท่านมีข้อพิพาทกับคนอื่น ประชาชน (ชาวม้ง) ทุกคนมีโอกาสศึกษาเล่าเรียนได้อย่างเท่าเทียมกัน และอบต. สามารถช่วยทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านในท้องถิ่นได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้น
3. สำหรับประเด็นที่ชาวเขาเผ่าม้งหมู่บ้านมณีพฤกษ์มีทัศนคติที่มีค่าคะแนนร้อยละเฉลี่ยต่ำ

ที่สุดคือประเด็น การเลือกตั้ง ส.ส. ส.ว. ไม่ค่อยมีการซื้อเสียง และประเด็น ท่านมีความรู้สึกพอใจต่อการทำงานของรัฐบาลปัจจุบัน โดยมีค่าคะแนนร้อยละ 87.0 และมีคะแนนร้อยละเฉลี่ย 1.87

จากคำถามเกี่ยวกับ “ทัศนคติของชาวม้งที่มีต่อการเมืองการปกครองไทยโดยภาพรวม” แยกคะแนนตามเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดทัศนคติ ดังนี้

ช่วงคะแนน 18 – 27 อยู่ในระดับเกณฑ์ของทัศนคติที่ไม่ดีต่อระบอบการเมืองการปกครองของไทย

ช่วงคะแนน 28 – 36 อยู่ในระดับเกณฑ์ของทัศนคติที่ดีต่อระบอบการเมืองการปกครองของไทย

ตารางที่ 13 คะแนน ความดี และร้อยละ ต่อทัศนคติของชาวม้งที่มีต่อการเมืองการปกครองไทย

คะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
18	8	4.0
19	4	2.0
20	2	1.0
28	4	2.0
29	2	2.0
30	2	1.0
31	2	1.0
32	2	1.0
33	2	1.0
34	4	2.0
35	8	4.0
36	160	80.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 13 พบว่า จำนวนคะแนนเรียงลำดับ ดังต่อไปนี้

คะแนน 18 คะแนนมีจำนวน 8 คนคิดเป็นร้อยละ 4

คะแนน 19 คะแนนมีจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 2

คะแนน 20 คะแนนมีจำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 1

คะแนน	28	คะแนนมีจำนวน	4	คนคิดเป็นร้อยละ	2
คะแนน	29	คะแนนมีจำนวน	2	คนคิดเป็นร้อยละ	1
คะแนน	30	คะแนนมีจำนวน	2	คนคิดเป็นร้อยละ	1
คะแนน	31	คะแนนมีจำนวน	2	คนคิดเป็นร้อยละ	1
คะแนน	32	คะแนนมีจำนวน	2	คนคิดเป็นร้อยละ	1
คะแนน	33	คะแนนมีจำนวน	2	คนคิดเป็นร้อยละ	1
คะแนน	34	คะแนนมีจำนวน	4	คนคิดเป็นร้อยละ	2
คะแนน	35	คะแนนมีจำนวน	8	คนคิดเป็นร้อยละ	4
คะแนน	36	คะแนนมีจำนวน	160	คนคิดเป็นร้อยละ	80

ตารางที่ 14 สรุปทัศนคติของชาวม้งที่มีต่อการเมืองการปกครองไทย

ทัศนคติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทัศนคติไม่ดี	14	7
ทัศนคติดี	186	93
รวม	200	100

จากตารางที่ 14 พบว่า จำนวนที่สูงกว่าเกณฑ์ 28-36 มีจำนวน 186 คนคิดเป็นร้อยละ 93.0 แสดงถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อการเมืองการปกครองของไทยของชาวม้งและที่เหลือจำนวนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ 27 มีจำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 7 ที่มีทัศนคติของชาวม้งที่มีต่อระบบการเมืองการปกครองของไทยที่ไม่ดี นั้นแสดงถึง ชาวม้งส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองการปกครองของไทยมีมากกว่าชาวม้งที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อระบบการเมืองการปกครองของไทยอยู่มากถึงร้อยละ 86.0

4.5 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

ตารางที่ 15 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเชื่อมั่นต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

กิจกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ทำประจำ	ทำบ้าง	ไม่เคยทำ	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์	16 (8.0)	86 (43.0)	98 (49.0)	1.59	2.14
2. การศึกษาหาความรู้ทางการเมือง	18 (9.0)	16 (8)	166 (83.0)	1.26	0.61
3. การพูดคุยกับคนในหมู่บ้านเกี่ยวกับเรื่องบ้านเมือง	14 (7.0)	14 (7.0)	172 (86.0)	1.21	0.56
4. การติดตามการทำงานของรัฐบาล	14 (7.0)	12 (6.0)	174 (87.0)	1.20	0.55
5. การติดตามการทำงานของ ส.ส.	14 (7.0)	12 (6.0)	174 (87.0)	1.20	0.55
6. การติดตามการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	16 (8.0)	20 (10.0)	164 (82.0)	1.26	0.60
7. การติดตามการทำงานของ อ.บ.ค.	16 (8.0)	18 (9.0)	166 (83.0)	1.25	0.59
8. การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	16 (8.0)	14 (7.0)	170 (85.0)	1.23	0.59
9. การไปร่วมฟังผู้สมัคร ส.ส. ส.จ. อ.บ.ค. ปราศรัยหาเสียง	10 (5.0)	14 (7.0)	176 (88.0)	1.17	0.49
10. การเข้าไปช่วยผู้สมัครหาเสียง	8 (4.0)	18 (9.0)	174 (87.0)	1.17	0.47
11. การฟังอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลทางวิทยุ โทรทัศน์	8 (4.0)	22 (11.0)	170 (85.0)	1.19	0.50
12. การเข้าไปร่วมชุมนุมเรียกร้องสิทธิต่างๆ	12 (6)	12 (6.0)	176 (88.0)	1.18	0.52
13. การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. ส.ว. อ.บ.ค.	44 (22)	10 (5.0)	146 (73.0)	1.49	0.83
14. การปฏิบัติตามกฎหมายหรือคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	20 (10.0)	12 (6.0)	168 (84.0)	1.26	0.63

ตารางที่ 15 (ต่อ)

กิจกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ทำประจำ	ทำบ้าง	ไม่เคยทำ	ค่าเฉลี่ย	S.D.
15. การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านให้ นักการเมือง (ส.ส. ส.ว. อ.บ.ค.)	10 (5.0)	22 (11.0)	168 (84.0)	1.21	0.52
16. การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของข้าราชการใน อำเภอ จังหวัด	10 (5.0)	18 (9.0)	172 (86.0)	1.19	0.51
17. การไปร่วมยื่นข้อเรียกร้องต่างๆ จากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อ.บ.ค. อำเภอ	12 (6.0)	14 (7.0)	174 (87.0)	1.19	0.53
รวม	7.59	9.8	82.59	1.19	0.66

จากตารางที่ 15 แสดงถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพุกฤษ์ โดยมีค่าร้อยละที่ไม่เคยทำ ในกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่ากับ 82.59 และมีค่าคะแนนการมีส่วนร่วมทางการเมืองเฉลี่ยเท่ากับ 1.19 (S.D. = 0.66) แสดงว่าในภาพรวมแล้วชาวเขาเผ่าม้งไม่มีส่วนร่วมในทางการเมืองเลย

และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองแต่ละประเด็นแล้วพบว่า ทุกประเด็นของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพุกฤษ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองไปในทางที่ไม่เคยทำทั้งหมด โดยประเด็นที่ชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพุกฤษ์ไม่เคยทำในกิจกรรมทางการเมืองดังกล่าว สูงสุดได้แก่

1. การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ เช่นวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ส.ว. อ.บ.ค. โดยมีคะแนนไม่เคยทำในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ยเท่ากับ 1.59 และ 1.49 ตามลำดับ แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างไม่เคยทำ แต่การทำกิจกรรมนี้เป็นในทางค่อนข้างกระจาย (S.D. = 2.14 และ 0.83)

2. การศึกษาหาความรู้ทางการเมือง การติดตามการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและการปฏิบัติตามกฎหมายหรือคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีคะแนนไม่เคยทำในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ยเท่ากัน คือ 1.26 เท่ากัน และกลุ่มตัวอย่างไม่เคยทำ แต่การกระทำกิจกรรมนี้เป็นไปในทางเดียวกัน (S.D. = 0.16, 0.60 และ 0.63)

3. สำหรับประเด็นที่ชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพุกฤษ์ที่ไม่เคยทำในกิจกรรมการมีส่วนร่วม

ทางการเมืองซึ่งมีค่าคะแนนที่ไม่เคยในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณี
พฤษ์เฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ประเด็นที่เกี่ยวกับการไปร่วมฟังผู้สมัคร ส.ส. ส.จ. อ.บ.ค. ปราศรัยหาเสียง
และการเข้าไปช่วยผู้สมัครหาเสียง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.17 และการทำกิจกรรมนี้ค่อนข้างเป็นไปได้
ในแนวทางเดียวกัน (S.D. = 0.49 และ 0.47)

ตารางที่ 16 การเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้ง

การเข้าร่วมกิจกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยเข้าร่วมเลย	102	51
เข้าร่วมทำกิจกรรมในบางครั้ง	80	40
เข้าร่วมเป็นประจำทุกครั้งที่	18	9
รวม	200	100

จากตารางที่ 16 พบว่าจากคำถามข้อ 18 “ท่านเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่กล่าว
มาข้างต้น ทั้ง 17 ข้อมากน้อยเพียงใด” ชาวเขาเผ่าม้งเข้าร่วมเป็นประจำทุกครั้งที่ จำนวน 18 คนคิดเป็นร้อย
ละ 9 เข้าร่วมทำกิจกรรมในบางครั้ง จำนวน 80 คนคิดเป็นร้อยละ 40 ไม่เคยเข้าร่วมเลย จำนวน 102
คน คิดเป็นร้อยละ 51

จากข้อ 18 พบว่า มีผู้ไม่เคยเข้าร่วมทำกิจกรรมเลยมากที่สุดอยู่ร้อยละ 51 ซึ่งจะสอดคล้องกับ
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างจากตารางที่ 14 ที่มีค่าร้อยละไม่เคยทำกิจกรรม
ทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่างอยู่ร้อยละ 82.59 และมีค่าคะแนนการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเฉลี่ยเท่า
กับ 1.26

ตารางที่ 17 สาเหตุที่ชาวเขาเผ่าม้งเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

สาเหตุที่เข้าร่วมกิจกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นหน้าที่ของคนไทย	44	68.75
ผู้ใหญ่บ้านมาขอให้ไป	9	14.06
ต้องการเข้าร่วมเอง	9	14.06
ทางราชการมาเกณฑ์	2	3.13
อยากได้เงินจากการไปร่วม	-	-
ไม่ตอบ	136	-
รวม	200	100

จากตารางที่ 17 พบว่าจากคำถามข้อ 19 “สาเหตุที่ท่านร่วมกิจกรรมเพราะ” ชาวเขาเผ่าม้งเข้าร่วมกิจกรรม เพราะ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน จำนวน 44 คนคิดเป็นร้อยละ 68.75 ผู้ใหญ่บ้านมาขอให้ไป จำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 14.06 ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่างๆ เอง จำนวน 9 คนคิดเป็นร้อยละ 14.06 ทางราชการมาเกณฑ์ให้ไป จำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 3.13 แต่ไม่พบพฤติกรรมที่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเพราะอยากได้เงินจากการไปร่วมใช้สิทธิ์

ตารางที่ 18 จัดลำดับความถี่ของสาเหตุที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม

สาเหตุที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีเวลาเพราะต้องทำงานมาก	25	41.67
ไม่ทราบข่าว	22	36.67
ไม่สนใจ	11	18.33
ไม่อยากขายสิทธิ์	2	3.33
รวม	60	100

จากตารางที่ 18 พบว่าจากคำถามข้อ 20 “สาเหตุที่ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง เพราะ” ไม่มีเวลาเพราะต้องทำงานมาก จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 41.67 ไม่ทราบข่าว จำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 36.67 ไม่สนใจ ไม่ต้องการมีส่วนร่วม จำนวน 11 คนคิดเป็นร้อยละ 18.33 ไม่อยากขายสิทธิ์ จำนวน 2 คนคิดเป็นร้อยละ 3.33

4.6 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้นำชาวเขาเผ่าม้ง

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้นำแค่ 3 คน ทุกคนล้วนเป็นเพศชาย อายุประมาณ 50 – 60 ปี หมอผีประจำหมู่บ้าน 1 คน เพศชาย อายุประมาณ 37 – 40 ปี ตัวแทนประชาชนเพศหญิงจำนวน 2 คน อายุประมาณ 35 – 40 ปี เพศชายจำนวน 1 คน อายุประมาณ 37 – 40 ปี นักศึกษาสถาบันราชภัฏวชิรเวศน์ ระดับชั้น ปวส. ปี 1 จำนวน 1 คน รวมชาวม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ จำนวน 8 คน เพื่อศึกษาถึงถึงพฤติกรรมในการยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและประกอบพิธีกรรมต่างๆ แบบชาวม้งอยู่อย่างเคร่งครัดหรือไม่ เพราะเหตุใด

แนวทางของคำถามในการใช้สัมภาษณ์

1. ชาวม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ยังคงยึดถือในขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและประกอบพิธีกรรมต่างๆ แบบชาวม้งอยู่อย่างเคร่งครัดหรือไม่ เพราะอะไร?

จากคำถามนี้ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดให้ข้อมูลว่าชาวม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ยังคงยึดถือในขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและประกอบพิธีกรรมต่างๆ แบบชาวม้งอยู่อย่างเคร่งครัดโดยเฉพาะในเรื่อง การแต่งงาน งานศพและงานวันขึ้นปีใหม่ แต่ประเพณีวัฒนธรรมอื่นๆ เริ่มค่อนข้างบ้างเล็กน้อย เช่นในอดีตจะมีข้อห้ามปลูกบ้านบังกัน ถือว่าผิดผี ห้ามมิให้ศพคนตายผ่านบ้านด้วยความกลัวว่าจะนำสิ่งไม่ดีมาให้เช่น ไก่จะไม่ขัน ดินไม้จะไม่งามนั้น ปัจจุบันได้ค่อนข้างลงอย่างมาก ทั้งนี้เพราะที่อยู่มีอาณาเขตจำกัด ในขณะที่เดียวกันมีประชากรเพิ่มมากขึ้น จึงมีการขยับขยายปลูกบ้านเรือนนอนใหญ่ขึ้น มีการแยกครอบครัวออกมามากขึ้น มีการปลูกบ้านมากขึ้น ในขณะที่อาณาบริเวณหมู่บ้านมีอาณาเขตเท่าเดิม จึงมีการปลูกบ้านบังกัน สำหรับงานศพก็ต้องแห่ศพผู้ตายไปฝังในอดีตอาจแห่ศพเดินอ้อมได้ แต่ปัจจุบันมีบ้านคนอยู่รอบทิศ จึงจำเป็นต้องแห่ศพผ่านบ้าน

ในอดีตม้งมีวัฒนธรรมการแต่งกายเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง แต่ปัจจุบันเริ่มค่อนข้างลงทั้งชายและหญิงจะมีการแต่งกายทันสมัยมากขึ้น วัยรุ่นมีสวมเสื้อยืด เสื้อเชิ้ต กางเกงยีนส์ หรือเมื่อมาติดต่อกับทางราชการก็จะใส่เสื้อเชิ้ต แต่อาจมีสวมกางเกงแบบใหม่หรือกางเกงม้งปนกัน ที่หมู่บ้าน

มณีพฤกษ์จะมีผู้เฒ่าผู้แก่เพียง 2 คนเท่านั้นที่แต่งกายชุดประจำเผ่าม้งตลอดทั้งปีนอกนั้นจะสวมใส่เสื้อผ้าผสมผสานกันอาจเป็นกางเกงม้ง เสื้อเชิ้ต หญิงจะนุ่งผ้าถุงแต่ใส่เสื้อแบบม้ง ชาวม้งทุกคนจะมีชุดประจำเผ่า ม้งอย่างน้อยคนละ 1 ชุด เพื่อที่จะเอาไว้ใส่ในงานพิธีการสำคัญๆ เช่นวันขึ้นปีใหม่หรืองานแต่งงานเท่านั้น ทั้งนี้ม้งให้เหตุผลว่ามันซั๊กยากกว่าชุดแบบใหม่ และมีเพียง 1 ชุดจึงต้องเก็บถนอมไว้ในอดีตหญิงจะเย็บผ้า ทอผ้าใส่ แต่ปัจจุบันทำเป็นอุตสาหกรรมครัวเรือนเพื่อจำหน่ายเป็นส่วนใหญ่

ชาวม้งมีวัฒนธรรมในกรณีพิพาทโดยการไกล่เกลี่ยเป็นลำดับขั้นดังนี้ จากผู้เฒ่าผู้แก่ประจำแซ่, คณะกรรมการหมู่บ้านที่มาจากคนหลายแซ่, ผู้ใหญ่บ้าน, กำนัน ตามลำดับ โดยใช้หลักจารีตประเพณี ซึ่งส่วนใหญ่จะยอม เพราะกลัวว่าจะเข้ากับคนในหมู่บ้านด้วยตนเองไม่ได้ อันจะถูกสังคมนิยมหมู่บ้านลงโทษไม่มีใครคบหา เว้นแต่บุคคลนั้นจะทำความผิดหลายๆ ครั้ง ไม่หลายจำ ก็อาจมีการแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินการตามกฎหมาย

อนึ่งชาวม้งบ้านมณีพฤกษ์มี 3 แซ่ใหญ่ๆ คือ แซ่ฟ้าว แซ่ม้า และแซ่ย่าง มีแซ่เล็กๆ อีก 2 แซ่คือ แซ่ไซ้ง มี 2 ครอบครัว และแซ่ตี มี 3 ครอบครัว

ชาวม้งยังคงมีประเพณีเลี้ยงผี ผิดผี นับถือผีบรรพบุรุษและผีป่า ซึ่งยังคงยึดถืออย่างเหนียวแน่นไม่เสื่อมคลาย แม้กระทั่งวัยรุ่นคนที่มีการศึกษาสูง (ระดับชั้นมัธยมศึกษา, ปวส.) เมื่อกลับมาหมู่บ้านก็ยังคงถือผีตามเดิม ทั้งนี้เพราะถูกก่อกองเกลาจากสถาบันครอบครัว และสังคมในหมู่บ้าน อีกทั้งไม่มีสถาบันทางศาสนา คือวัด โบสถ์ หรือสุเหร่าเลย ชาวม้งจึงยังคงถือผีอยู่เช่นเคย ประกอบกับการห่างไกลจากชุมชนพื้นราบอื่นๆ มาก ซึ่งขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีจะถูกเปลี่ยนแปลงไปก็ด้วยอิทธิพลของศาสนา, การศึกษา การคมนาคม การรับเอาวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามานั่นเอง

2. ท่านคิดว่าชาวม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ มีความรู้สึกอย่างไร? ต่อสภาพของความเป็นคนไทย และการได้รับสิทธิ เสรีภาพจากทางการ ความรู้สึกเป็นไทยของคนรุ่นเก่าและเด็กรุ่นใหม่ มีความแตกต่างกันหรือไม่? เพียงใด? เพราะเหตุใด?

ในประเด็นคำถามข้อ 2 นี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดมีความเห็นว่าในอดีตเคยสู้รบกับทางราชการ เป็นเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์และถูกเข้าหน้าที่ตำรวจจับกุมเรื่องอาวุธปืนแล้วเผาบ้านทำให้โกรธแค้น ประกอบกับมีผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์มาขยง ปลุกปั่น จึงไปเข้ากับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์จับอาวุธสู้ทางราชการ โดยไม่ทราบถึงอุดมการณ์ของลัทธิคอมมิวนิสต์เลย ต่อมาได้มีการมอบตัวเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยตามนโยบาย 66/23 โดยเข้ามอบตัวในปี พ.ศ. 2525 - 2526 เหตุที่เข้ามอบตัวเพราะถูกทางราชการกดดันอย่างมาก และทนความลำบากไม่ไหว เด็กๆ ถูกหลานบางคนเกิดและโตในป่า (บางคนตายเสียแต่ยังเด็ก เพราะไข้ป่าและความลำบาก) เมื่อออกมามอบตัว ทางราชการก็จัดที่ทำกินให้

ไม่ให้ทำไร่เลื่อนลอยพร้อมกับสำรวจและออกบัตรประชาชนให้ มีคนเฒ่าคนแก่บางคนที่ยังสำรวจ ยังไม่ได้เป็นคนไทย แต่ต่อมารุ่นลูกก็ได้สัญชาติไทย

ชาวม้งบ้านมณีพฤกษ์อยากได้บัตรประจำตัวประชาชน อยากได้สัญชาติไทย เพราะจะได้รับสิทธิทุกอย่างเท่าเทียมคนไทย ซึ่งของที่มีทะเบียนได้ เพราะต้องใช้บัตรประจำตัวประชาชน, สามารถทำบัตรสงเคราะห์สำหรับเวลาเจ็บป่วยรักษาฟรีได้ และสามารถเดินทางไปในที่ต่างๆ ได้ โดยไม่ถูกจำกัดพื้นที่ ดังนั้น การอยากได้สัญชาติไทยก็เพื่อความสะดวกสบายนั่นเอง

ในอดีตทางราชการยกเว้นให้ชาวม้งบ้านมณีพฤกษ์ไม่ต้องเป็นทหาร แต่นับแต่ปี พ.ศ. 2543 มีการมาขึ้นทะเบียนทหาร แสดงว่าทางราชการยอมรับพวกเขามากขึ้น ดังนั้นความรู้สึกของความเป็นคนไทยของคนม้งมณีพฤกษ์รุ่นเก่าจึงแตกต่างกับคนม้งมณีพฤกษ์รุ่นใหม่ คนรุ่นเก่าจะมีความรู้สึกที่ว่า ทางราชการไม่ไว้ใจพวกเขา และยังคงควบคุมสอดส่องเขาอย่างลับๆ และห่างๆ ในขณะที่คนรุ่นใหม่จะมีความรู้สึกถึงความเป็นคนไทยที่มีมากกว่าคนรุ่นเก่า คนรุ่นใหม่เริ่มได้รับการศึกษามากขึ้นกว่าในอดีต มีความภูมิใจในความเป็นไทยมากกว่าคนรุ่นเก่า อย่างไรก็ตาม ม้งมณีพฤกษ์ที่มีอายุระหว่าง 17 - 18 ปีขึ้นไปต่างเคยอยู่ในป่า บางคนเกิดและโตในป่า สู้กับทางราชการมา จึงอาจมีทัศนคติต่อทางราชการ ระบบรัฐชาติและชาตินิยมเหมือนกันอยู่ แต่เด็กรุ่นใหม่ที่เกิดภายหลังการมอบตัวเข้าร่วมพัฒนาชาติไทย จะมีความรู้สึกที่ดีกว่า

เมื่อถามว่า “รักในหลวงหรือไม่” ทุกคนตอบว่า “รักมาก” เพราะพระองค์นำความเจริญมาให้ อยากให้พระองค์เสด็จมาที่นี่ หากทอดพระเนตรเห็นความยากลำบากหรือทุกข์ของพวกเขา ก็จะได้ทรงช่วยเหลือ พวกเขาเข้ารับราชการก็จะได้สนใจพวกเขามากขึ้น (ในหลวงไม่เคยเสด็จมาเลย) ถนนลาดยางเข้าหมู่บ้านมณีพฤกษ์นี้ได้มาก็โดยการที่พวกเขาไปเข้าเฝ้า ถวายเรื่องทูลขอต่อสมเด็จพระเทพรัตนฯ เมื่อครั้งเสด็จมาที่จังหวัดน่าน

3. ท่านคิดว่าทางราชการให้การปฏิบัติต่อชาวม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์อย่างเป็นธรรมหรือไม่? ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการให้บริการทางการศึกษา การให้ที่ทำกิน การช่วยเหลือการประกอบอาชีพ การเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ทางการเมือง

จากคำถามนี้ พบว่า ชาวม้งบ้านมณีพฤกษ์มีความพึงพอใจในสภาพความเป็นอยู่ในขณะนี้และพอใจที่ทางราชการดูแล ให้ความสนใจเขาโดยพอใจอยู่ในระดับหนึ่ง แยกได้ดังนี้ ด้านการศึกษา เดิมในปี พ.ศ. 2528 มีการสร้างโรงเรียนบ้านมณีพฤกษ์ เป็นสาขาของโรงเรียนทุ่งช้าง สอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กระทั่งในปี พ.ศ. 2534 จึงได้ยกฐานะเป็นโรงเรียนประจำหมู่บ้าน

มณีพฤกษ์โดยที่ไม่เป็นสาขาของโรงเรียนทุ่งช้างอีก แต่เนื่องจากถนนไม่ดี การคมนาคมไม่สะดวก บางครั้งครูก็ไม่มาปฏิบัติการสอน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน ปัจจุบันถนนดีขึ้นเป็นถนนลาดยาง ทำให้มีครูประจำการสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2543 เป็นต้นมา มีเด็กนักเรียนจบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประมาณ 6-7 คน สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วต้องการที่จะศึกษาต่อต้องไปเรียนที่พื้นราบ จึงต้องการให้มีการขยายโอกาสการศึกษา เพราะอยากเรียนที่หมู่บ้านมากกว่าไปเรียนที่พื้นราบ เนื่องจากห่างไกล พ่อ-แม่, มีปัญหาเรื่องการเดินทางและสภาพเศรษฐกิจ แต่ก็พอใจที่ถูกหลานของพวกเขาได้เรียนหนังสือในระดับหนึ่ง ซึ่งอยากให้เรียนสูงกว่านี้ มีเพียงบางรายที่เรียนการศึกษานอกโรงเรียน (ก.ศ.น.) และสำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 6

การให้ที่ทำกิน เนื่องจากพื้นที่มีจำนวนจำกัด และหมู่บ้านมณีพฤกษ์ตั้งอยู่ในเขตลุ่มน้ำชั้นหนึ่งเอ (เป็นสภาพป่าต้นน้ำลำธาร) ทางราชการจึงจำกัดที่ทำกินให้ครอบครัวละ 10-15 ไร่ และไม่ให้กางป่าทำไร่เลื่อนลอย สภาพภูมิอากาศเป็นที่สูง อากาศเย็นจึงปลูกข้าว ข้าวโพดได้ผลไม่ดก ต้องหันมาปลูกพืชผลไม้เมืองหนาว เช่น ลูกท้อ ลูกไหน ลิ้นจี่ และโดยเฉพาะกะหล่ำปลี ปลูกกันมากและให้ผลผลิตดี แต่มีปัญหาเรื่องราคาต่ำไม่ค่อยคุ้มทุนและถูกโจมตีเรื่องการฉวยกำไรแม่หลง ทั้งที่ไม่ได้ฉีดยาฆ่าแมลงที่ถูกต้องเพราะไม่คุ้มทุน ซึ่งทางราชการไม่ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือหาทุน หารายได้ ตลอดจนแนะนำเรื่องการใช้สารกำจัดศัตรูพืชสักให้เลย

สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ มีถ้ำผาผึ้ง ถ้ำผาแดง (อดีตใช้เป็นที่พักพิงต่อสู้กับทางราชการ) มีน้ำตก มีดินชมพูกา ในปีที่ผ่านมามีเจ้าหน้าที่มาสำรวจแหล่งท่องเที่ยว พวกเขาต้องการให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพราะจะทำให้เขามีรายได้มากขึ้นเป็นที่รู้จักกว้างขึ้น แต่มีประชาชนบางคนที่ไม่ให้ความยินยอมร่วมมือกับราชการเพราะต้องตัดทางผ่านที่ดินของเขา

กล่าวโดยสรุป ในเรื่องที่ทำกิน พวกมันต้องการให้ทางราชการเอาใจใส่มากขึ้น เมื่อถามว่าเคยเรียกร้องให้ทางราชการหันมาสนใจบ้างหรือไม่ เช่น เดินขบวน ทำหนังสือร้องขอความช่วยเหลือ ก็ได้รับคำตอบว่า “ไม่เคย” เมื่อถามว่า “เพราะอะไรถึงไม่ทำ?” ก็ไม่มีคำตอบ

การสาธารณสุข ปัจจุบันมีสถานีอนามัยทำด้วยไม้ 1 แห่ง แต่ไม่มีแพทย์มาประจำ คงมีแต่เจ้าหน้าที่อนามัยซึ่งเป็นคนบ้านปางแก อยู่เพียง 1 คน ตกเย็นก็กลับบ้านปางแก จึงไม่ได้รับการดูแลด้านนี้เท่าที่ควร เจ็บป่วยต้องไปหาแพทย์ที่โรงพยาบาลทุ่งช้าง เพราะที่สถานีอนามัยจะเป็นการรักษาเบื้องต้น จำยาสามีอยู่ประจำบ้านง่ายๆ เช่น ยาแก้หวัด แก้ท้องเสีย เป็นต้น เคยเรียกร้องให้มีแพทย์มาประจำ

แต่ทางโรงพยาบาลทุ่งช้างก็ยังให้มีการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลที่หมู่บ้านก่อน แต่ติดขัดเรื่องที่ดินหาไม่ได้ จึงยังไม่มีมีการก่อสร้างอาคารโรงพยาบาลและส่งผลทำให้ไม่มีแพทย์มาประจำ เมื่อชาวม้งในหมู่บ้านป่วย ชาวม้งก็จะไปรับการรักษา รับประทานยาแผนปัจจุบัน ในขณะที่เดียวกันก็จะไปถามหมอผีในหมู่บ้านให้ช่วยรักษา เมื่อหายก็จะเลี้ยงผีตอบแทนด้วย เป็นการรักษาทางวิทยาศาสตร์และความเชื่อแบบดั้งเดิมไปพร้อมๆกัน

การมีส่วนร่วมทางการเมือง พวกม้งหมู่บ้านมณีพฤกษ์ ไม่ค่อยมีส่วนร่วมทางการเมืองมากนัก เว้นแต่เรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้น เนื่องจากพวกม้งส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือไม่ได้ จึงไม่รู้จักชื่อพรรคการเมือง ไม่รู้ถึงนโยบายของแต่ละพรรคการเมือง เมื่อถึงคราวเลือกตั้ง พวกเขาจะเลือกตัวบุคคลที่เขาชอบหรือรู้จัก หากไม่รู้จักตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งเลย ก็จะเลือกเบอร์ของผู้ที่มาหาเสียงก่อน การมาหาเสียงนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งก็ไม่ได้มาที่หมู่บ้าน คงมีแต่รถโฆษณาหาเสียง แล้วเอากระดาษแผ่นใบปลิวหาเสียงมาแจก พวกเขาจะดูรูป หน้าตาของผู้สมัครจากแผ่นใบปลิวหาเสียง สำหรับม้งเพศหญิงนั้น ยิ่งแยกว่าเพศชายเพราะอ่านหนังสือไม่ออก เมื่อเข้าไปในคูหาเลือกตั้ง ชายก็จะกากบาทเบอร์ผู้สมัครที่ตัวเองชอบ กล่าวคือยังรู้ว่าเลือกใคร เบอร์ใด แต่เพศหญิงนั้น อ่านหนังสือไม่ออก ก็จะกากบาทเบอร์ผู้สมัครเบอร์ 1 หรือเบอร์ 2 เนื่องจากไม่รู้หนังสือ จึงกากบาทหมายเลขใดๆ โดยไม่ทราบว่าเป็นใคร เบอร์อะไร บางครั้งกากบาทผิดโดยเอาค่านล่างมาเป็นด้านบน จึงกากบาทหมายเลขที่ไม่มีผู้สมัครก็มี ทำให้มีอัตราของจำนวนบัตรเสียเกิดขึ้นในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง พวกม้งที่อยู่ในหมู่บ้านมณีพฤกษ์และมีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง จะมาใช้สิทธิกันทุกคน โดยไม่รู้หรือไม่สนใจในนโยบายของพรรค

พวกเขาไม่ยอมรับว่ามีการขายเสียงหรือไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งเพราะเงิน และไม่ยอมรับว่าผู้นำหมู่บ้านชี้แนะให้พวกเขาเลือก พวกเขาจะเลือกกันเองโดยเลือกคนที่ชอบและเห็นว่าดีโดยการพูดบอกต่อๆ กันว่าผู้สมัครคนนั้นๆ ดี

ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ครั้งที่ผ่านมาเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2543 ชาวม้งบ้านมณีพฤกษ์ส่วนใหญ่เลือกนายสันติภาพ อินทรพัฒน์ (ซึ่งได้เป็นสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดน่าน) เพราะมีการพูดโฆษณากันเรื่องนายสันติภาพ อินทรพัฒน์ เป็นเจ้าของมูลนิธิที่ช่วยส่งศพคนตายจากโรงพยาบาลน่าน กลับภูมิลำเนา ซึ่งเคยมีการส่งศพชาวม้งกลับมาจากโรงพยาบาลน่าน จึงเลือกนายสันติภาพ ทั้งที่ไม่รู้จักนายสันติภาพมาก่อนเลย และนายสันติภาพก็ไม่เคยมาหาเสียงด้วยตนเองที่หมู่บ้านมณีพฤกษ์นี้เลยเช่นกัน

พวกม้งติดตามข่าวสารทางการเมืองจากทางโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง บางครั้งเปิดโทรทัศน์ หรือวิทยุกระจายเสียงได้ยินการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล ก็จะฟังโดยไม่ทราบกำหนดการ

อภิปรายล่วงหน้า

หมู่บ้านมณีพฤกษ์ไม่มีหนังสือพิมพ์มาจำหน่ายเลย จึงไม่มีโอกาสติดตามข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ (เว้นแต่ผู้ที่ไปเป็นนักเรียนมาเรียนต่อที่พื้นราบจึงมีโอกาสอ่านหนังสือพิมพ์)

พวกเขาไม่เคยมีส่วนร่วมทางการเมืองอื่นๆ เลย ไม่เคยไปช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง ไม่เคยไปฟังการหาเสียงเนื่องจากไม่สนใจ (คงมีส่วนร่วมทางการเมืองเฉพาะการเลือกตั้งเท่านั้น)

สำหรับการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก อบ.ต. นั้น ในที่ประชุมหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำหมู่บ้านจะพูดเสนอชื่อผู้ที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก อบ.ต. เมื่อตกลงกันได้แล้ว พวกเขาก็จะไปลงคะแนนเลือกผู้นั้น โดยไม่มีผู้ใดสมัครเข้าแข่งขันอีก และไม่ต้องการหาเสียงด้วย

เหตุที่เป็นเช่นนี้พวกเขาตอบว่า เขาไม่ค่อยสนใจกัน คงสนใจแต่เรื่องทำมาหากินเรื่องความเป็นอยู่ในครอบครัวเท่านั้น สำหรับผู้ชายอาจมีการจับกลุ่มพูดคุยกันบ้างว่าจะเลือกใครดี ชอบใคร ไม่ชอบใคร แต่สำหรับผู้หญิงแล้วไม่สนใจเอาเลย ในแต่ละวันสนใจแต่เรื่องความเป็นอยู่ในครอบครัว เรื่องสามีบุตร อาหารการกินและสัตว์เลี้ยงมากกว่า

เหตุที่เป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะพวกเขาขาดการศึกษา การคมนาคมที่อยู่ห่างไกลความเจริญ สื่อโฆษณาต่างๆ มีน้อย ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยดี ทำให้ต้องสนใจเรื่องปากท้องมากกว่า

จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่า ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์สอบถามนั้น บางคำถาม เมื่อมีผู้ตอบเป็นภาษาไทยมาแล้วจะมีการถกเถียงในหมู่พวกมั่งกันเองเป็นภาษาม้งก่อน แล้วผู้นำแซ่อวูโตจะเป็นผู้สรุปตอบเป็นภาษาไทย บางคำถามพวกม้งจะแย้งกันตอบ แต่เมื่อผู้นำแซ่อวูโตพูดตอบแล้ว ทุกคนจะหยุดและคอยฟังพร้อมกับพูดสนับสนุนหรือเงิบเฉยไป

4.7 การพิสูจน์สมมติฐาน

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ 3 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ชาวเขาเผ่าม้งเดิมมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำแคบผสมแบบไพร่ฟ้า

สมมติฐานที่ 2 ปัจจุบันวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งเปลี่ยนไปจากเดิมเป็นแบบไพร่ฟ้ากับแบบมีส่วนร่วม

สมมติฐานที่ 3 ชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์มีส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ

ทดสอบสมมติฐานที่ 1 ที่ว่า “ชาวเขาเผ่าม้งเดิมมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำแคบผสมแบบไพร่ฟ้า”

เนื่องจากชาวเขาเผ่าม้งมิใช่ประชาชนคนไทยมาแต่โบราณกาล แต่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ตามเทือกเขาสูงหรือที่ราบเชิงเขาในเขตพื้นที่ภาคเหนือซึ่งอยู่ในแนวตะเข็บชายแดน และมีได้ปรากฏหลักฐานชัดเจนในช่วงระยะเวลา ดังนั้นการที่จะกำหนดระยะเวลาของความเป็นม้งสมัยดั้งเดิมกับช่วงเวลาของม้งปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงแบ่งช่วงระยะเวลาก่อนที่ประเทศไทยจะใช้นโยบาย 66/2523 เป็นสมัยดั้งเดิม และหลังจากเริ่มใช้นโยบายดังกล่าวและมีการเข้ามาอพยพของม้งแก่ทางราชการเพื่อร่วมพัฒนาชาติไทยตามนโยบาย 66/2523 ตั้งแต่ปี 2525-2526 ตามนโยบายนั้นเป็นม้งสมัยปัจจุบัน

จากสมมติฐานเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าม้งเดิมมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำแคบผสมแบบไพร่ฟ้า เนื่องจากชาวเขาเผ่าม้งเดิมในอดีตอยู่ในภาวะเร่ร่อนและตกอยู่ภายใต้เครื่องมือของประเทศมหาอำนาจซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นแบบสังคมนิยมซึ่งมีประเทศสหภาพโซเวียตรัสเซียเป็นผู้นำ และโดยการที่จะเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ผ่านมาจากประเทศจีน ชาวเขาเผ่าม้งจึงตกอยู่ในภาวะของสงครามต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ของไทยมาโดยตลอด ดังนั้นลักษณะพื้นฐานของชีวิต วิถีชีวิตจึงเป็นลักษณะที่เร่ร่อน อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง ไร้การศึกษา ขาดโอกาสในการรับรู้และเข้าใจบทบาทของตนเองต่อระบบการเมือง และจะชอบรับการถูกรวบงำทางความคิดทางการเมืองจากผู้นำและปฏิบัติตาม แต่ประชาชนได้พัฒนาความจงรักภักดี ไปสู่ระบบการเมืองที่มีขอบเขตที่กว้างขวางกว่า แต่ก็ยังไม่สนใจที่จะเรียกร้องสิทธิทางการเมือง รวมถึงไม่คิดว่าตนเองจะมีบทบาทหรือมีอิทธิพลต่อระบบการเมือง ซึ่งข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Almond & Verba ที่บอกว่าวัฒนธรรมทางการเมืองที่โน้มเอียงในรูปแบบค้ำแคบผสมแบบไพร่ฟ้า นั้น ปรากฏตามทฤษฎี คือประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับอำนาจของผู้นำชน เผ่า (Tribe) หมู่บ้าน (Village) หรือเจ้าของที่ดิน (Feudal Authority) และคงความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม แต่ไม่ยอมรับอำนาจเด็ดขาดของหัวหน้าเผ่าอย่างเคร่งครัด กลับหันมายอมรับระเบียบกฎหมายของรัฐบาลกลาง ดังนั้น จะพบว่าพวกเขาเริ่มที่จะแสดงออกโดยการเข้ามาอพยพตัวกับรัฐบาลไทยซึ่งมีความเป็นรัฐ และมีรัฐบาลกลาง เพื่อพัฒนาชาติไทยตามนโยบาย 66/2523 ตั้งแต่ปี 2525-2526 จึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1

ทดสอบสมมติฐานที่ 2 ที่ว่า “ปัจจุบันวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งเปลี่ยนไปจากเดิมเป็นแบบไพร่ฟ้ากับแบบมีส่วนร่วม”

ตารางที่ 19 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน เทียบค่าสถิติ (t-test) ในความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปกครองหมู่บ้านของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านพุกภัยในปัจจุบัน

ประเด็น	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	N	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญ (Sig 1-tail)
1. ความเชื่อถือในจารีตประเพณีดั้งเดิมที่เรียกว่าคึดผี่	2.94	0.28	200	47.97	0.00
2. การพูดภาษาชาวม้ง	2.97	0.17	200	80.21	0.00
3. การนับถือและเกรงกลัวสิ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติเช่น ผี สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ	2.94	0.28	200	47.97	0.00
4. การนับถือและให้ความสำคัญกับผู้อาวุโสในหมู่บ้าน	2.95	.22	200	61.49	0.00
5. การประกอบพิธีกรรมต่างๆ ตามประเพณีดั้งเดิม	2.99	.10	200	140.36	0.00
6. การเลือกหัวหน้าหมู่บ้าน	2.98	.14	200	98.75	0.00
7. การตั้งคณะผู้เฒ่าผู้แก่หรือคณะที่ปรึกษาหมู่บ้าน	2.94	.28	200	47.97	0.00
8. การตัดสินใจพิพาทที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านของคณะผู้เฒ่าผู้แก่ของสกุล	2.98	.20	200	69.47	0.00
9. การตัดสินใจพิพาทโดยคณะกรรมการกลางตัดสินใจพิพาทระหว่างคนต่างแซ่สกุล	2.98	.12	200	114.31	0.00
10. การตัดสินใจโทษผู้กระทำผิดตามกฎหมายจารีตประเพณีของชาวม้ง	2.98	.14	200	98.75	0.00
รวม	2.97	.19	200	80.73	0.00

จากตารางที่ 19 เป็นการทดสอบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปกครองหมู่บ้านของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านพุกภัยในปัจจุบัน ว่ามีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางใด โดยทดสอบจากค่าคะแนนเฉลี่ยเปรียบเทียบกับค่ากลาง (2.00) ถ้าสถิติที่เป็นบวกแสดงว่าค่าคะแนนมีค่ามากกว่าค่ากลางซึ่งจะหมายถึงเชื่อและทำประจำเกี่ยวกับแนวทางการปกครองหมู่บ้านของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านพุกภัยในปัจจุบัน แต่ถ้าค่าสถิติที่เป็นลบ ซึ่งจะหมายถึง ไม่เชื่อไม่ทำตามแนวทางการปกครองหมู่บ้านของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านพุกภัยในปัจจุบัน

จากตาราง พบว่า โดยภาพรวมแล้ว ค่าสถิติเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 2.97 และค่านัยสำคัญเท่ากับ 0.00 แสดงว่าเชื่อและทำตามแนวทางการปกครองหมู่บ้านของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ในปัจจุบัน และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นของการทดสอบด้วยค่าสถิติที่ว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละประเด็นมากกว่าหรือน้อยกว่าค่ากลางอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ผลปรากฏว่า ทุกประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการปกครองหมู่บ้านของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ในปัจจุบันมีค่าเป็นบวกและมีระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.00 แสดงว่าประชากรตัวอย่างเชื่อและทำตามแนวทางการปกครองหมู่บ้านของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ในปัจจุบัน

เนื่องจากชาวเขาเผ่าม้ง ในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ จังหวัดน่านมี

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปกครองหมู่บ้านของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ในปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย 2.97 หมายถึงมีความคิดเห็นไปในทางที่เชื่อและทำประจำกับกฎระเบียบของการปกครองหมู่บ้านในทุกๆ ประเด็น
 2. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทยในปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย 58.62 อยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
 3. ทักษะคติของชาวม้งที่มีต่อระบอบการเมืองการปกครองของไทยร้อยละ 93.0 มีทัศนคติที่ดี
 4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของม้งหมู่บ้านมณีพฤกษ์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 82.59 ของการไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง
 5. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่าม้งหมู่บ้านมณีพฤกษ์ ขาดความสนใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งระดับหมู่บ้าน ท้องถิ่น และระดับประเทศ นอกจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และรายละเอียดของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ จากแบบสอบถาม พบว่าม้งส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองเลยคือร้อยละ 51.0 สาเหตุเพราะพวกเขาขาดโอกาสด้านการศึกษา ห่วงไกลความเจริญ การสื่อสาร โฆษณาต่างๆ มีน้อย อีกทั้งสภาพเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวยต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด
- ม้งหมู่บ้านมณีพฤกษ์เข้าร่วมทำกิจกรรมบ้างในบางครั้งร้อยละ 40 ได้มีการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นประจำทุกครั้งร้อยละ 9 พบว่าสาเหตุมาจากพวกเขาคิดว่าเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนร้อยละ 68.75 ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่างๆ เอง ร้อยละ 14.06 ผู้ใหญ่บ้านมาขอให้ไป ร้อยละ 14.06 และทางราชการมาเกณฑ์ให้ไป ร้อยละ 3.13

จากผลการทดสอบดังกล่าวข้างต้น จึงอาจสรุปได้ว่าในปัจจุบันชาวเขาเผ่าม้งยังคงยึดถือยอมรับอำนาจของผู้นำ เช่นหมอผี ผู้อาวุโส มีการตัดสินใจพิพาทโดยคณะกรรมการกลาง แต่ในขณะเดียวกันชาวม้งก็ยอมรับในรัฐบาล เจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำเคบผสมแบบไพร่ฟ้า

อีกทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ก็ยังสอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสอบถามอย่างยิ่ง จึงสรุปว่าสมมติฐานข้อ 2 ได้รับการปฏิเสธ

ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า “ปัจจุบันชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤษณ์มีส่วนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่ำ”

ตารางที่ 20 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน เทียบค่าสถิติ (t-test) ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านผดุง จ.น่าน

กิจกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมือง	คะแนน เฉลี่ย	S.D.	N	ค่าสถิติ t	ระดับนัยสำคัญ (Sig 1-tail)
1. การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์	1.79	2.14	200	-9.12	0.00
2. การศึกษาหาความรู้ทางการเมือง	1.26	0.61	200	-17.11	0.00
3. การพูดคุยกับคนในหมู่บ้านเกี่ยวกับเรื่องบ้านเมือง	1.21	0.56	200	-20.15	0.00
4. การติดตามการทำงานของรัฐบาล	1.20	0.55	200	-20.60	0.00
5. การติดตามการทำงานของ ส.ส.	1.20	0.55	200	-20.60	0.00
6. การติดตามการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	1.26	0.60	200	-17.59	0.00
7. การติดตามการทำงานของ อ.บ.ต.	1.25	0.59	200	-17.95	0.00
8. การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	1.23	0.59	200	-18.71	0.00
9. การไปร่วมฟังผู้สมัคร ส.ส. ส.จ. อ.บ.ต. ปราศรัยหาเสียง	1.17	0.49	200	-23.85	0.00
10. การเข้าไปช่วยผู้สมัครหาเสียง	1.17	0.47	200	-24.90	0.00
11. การฟังอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลทางวิทยุ โทรทัศน์	1.19	0.50	200	-23.63	0.00
12. การเข้าไปร่วมชุมนุมเรียกร้องสิทธิต่างๆ	1.18	0.52	200	-22.36	0.00
13. การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. ส.ว. อ.บ.ต.	1.49	0.83	200	-8.66	0.00
14. การปฏิบัติตามกฎหมายหรือคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	1.26	0.63	200	-16.67	0.00
15. การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านให้ นักการเมือง (ส.ส. ส.ว. อ.บ.ต.)	1.21	0.52	200	-21.61	0.00
16. การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของข้าราชการใน อำเภอ จังหวัด	1.19	0.51	200	-22.68	0.00
17. การไปร่วมยื่นข้อเรียกร้องต่างๆ จากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อ.บ.ต. อื่นๆ	1.19	0.53	200	-21.83	0.00
รวม	1.19	0.66	200	-19.29	0.00

จากตารางที่ 20 เป็นการทดสอบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ จังหวัดน่าน ว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองสูงหรือต่ำเพียงไร โดยทดสอบจากค่าคะแนนเฉลี่ยเปรียบเทียบกับค่ากลาง (2.00) ถ้าสถิติที่เป็นบวกแสดงว่าค่าคะแนนมีค่ามากกว่าค่ากลางซึ่งจะหมายถึง ชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ จังหวัดน่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง แต่ถ้าค่าสถิติที่เป็นลบ ซึ่งจะหมายถึงการไม่ได้ให้ความสนใจ ขาดความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ จังหวัดน่าน จากตาราง พบว่า โดยภาพรวมแล้ว ค่าสถิติเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 1.19 และค่านัยสำคัญเท่ากับ 0.00 แสดงว่าขาดการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ จังหวัดน่าน และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละประเด็นของการทดสอบด้วยค่าสถิติที่ว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละประเด็นมากกว่าหรือน้อยกว่าค่ากลางอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ผลปรากฏว่า ทุกประเด็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์มีค่าเป็นลบและมีระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.00 แสดงว่าประชากรตัวอย่างขาดการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ในปัจจุบัน

สรุปได้ว่าสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่าชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่ำจึงได้รับการยอมรับ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในส่วนของแนวทางการปกครองหมู่บ้านและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ในปัจจุบัน พบว่า สถาบันครอบครัวที่ปลูกฝังให้ชกชองและเชื่อฟังหัวหน้าครอบครัวหรือสามี จารีตประเพณีดั้งเดิมเกี่ยวกับระบบเรื่องการปกครองหมู่บ้านด้วยผู้นำ ยังคงมีอิทธิพลสูง ม้งรุ่นเก่าที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ของ ไทยในสมัยสงครามเย็นพวกเขายังคงไม่สามารถลดล้างความรู้สึกเดิมๆ ได้ ดังนั้นความรู้สึกของความเป็นคนไทยของคนรุ่นเก่าจะไม่มากเท่ากับคนรุ่นใหม่ อย่างไรก็ตามการถูกปลูกฝังวัฒนธรรมต่างๆ รวมทั้งวัฒนธรรมทางการเมืองจากสถาบันครอบครัว ส่งผลให้ม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์ ขาดความสนใจและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และเหตุผลที่ช่วยสนับสนุนให้พวกเขามีวัฒนธรรมทางการเมืองเช่นนี้ที่สำคัญอีกหลายประการ เช่น รัฐจัดการด้านการศึกษายังไม่ทั่วถึง ระบบขนส่ง การคมนาคม ไม่สะดวก ขาดข่าวสารทางการเมือง และการกระจายเศรษฐกิจก็ไม่ครอบคลุมถึงหมู่บ้านมณีพฤกษ์

ดังนั้นจากตารางที่ 13 และข้อมูลจากการสัมภาษณ์จึงอาจสรุปได้ว่าสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่าชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านมณีพฤกษ์มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่ำจึงได้รับการยอมรับ